

SAKSPROTOKOLL

Utvalg: Fylkestinget
Møtedato: 11.06.2013
Utvalgssak: 41/13

Resultat:

Arkivsak: 13/4305-8
Tittel: HØRINGSUTTALELSE - NOU 2013:4 KULTURUTREDNINGEN
2014

Behandling:

Representanten Roar Sollied, V, fremmet følgende forslag (1) som ny innledning på kapitlet *Tid for et lokalt kulturliv*, 1. avsnitt (nede på side 32):

«Troms fylkesting mener at maktspredning sikrer et friere kulturliv. Landets kulturliv må desentraliseres mer, og kulturmidlene må fordeles bedre.»

Representanten Roar Sollied, V, fremmet følgende forslag (2) som tillegg i avsnitt 3 *Kulturell infrastruktur mv*: (uthevet) (oppe side 36):

«Fylkestinget ønsker å vektlegge et større mangfold i struktur og tenkning på hvordan vi organiserer virkemidlene i landet opp mot politiske mål og tiltak. Geografien og demografien er de største utfordringene i Troms, som i de fleste delene av landet. Med et relativt lite marked og store avstander må kunstneriske produksjonsmiljøer og institusjoner, både regionale og nasjonale, sikres forutsigbare rammer. Samtidig må det jobbes smartere og utarbeides nye arbeidsprosesser.»

Representanten Roar Sollied, V, fremmet følgende forslag (3) som nytt påfølgende avsnitt:

«Fylkestinget i Troms savner en uttalt oppmerksomhet om billedkunstnerens kår. Selv om mange kunstnere har etablert egne foretak, blir selv de beste hengende etter i den gjennomsnittlige lønnsutviklingen i landet. Det er for få og ikke for mange arbeidsstipend og stipend for etablering etter endt utdanning. Å styrke innkjøp av norsk samtidskunst og øke utstillingshonorarene kan være andre nærliggende tiltak for et kunstnerløft.»

Representanten Line M. Sandberg, FrP, fremmet følgende forslag (4) som helhetlig alternativ til innstillingen:

1. Fylkestinget støtter en kulturpolitisk satsing i form av et lokalt kunstnerløft. Et viktig virkemiddel vil være å innføre fullt momsfritak for ideelle lag og organisasjoner.

2. I et kultur og idrettsperspektiv der det over år har manglet bevilgninger og man er avhengig av sponning/samarbeidsavtaler med næringslivet i lokalmiljøet vil det være et viktig tiltak og skritt i riktig retning om man innfører økt fradrag i regnskap for økonomiske bidrag til kultur og idrett. Dette er grep som også vil gi økt engasjement og eierskap som gagnar samfunnet på begge sider.
3. Folkehelse er en viktig sak for hele landets befolkning. Forvaltningen av området bør skje nærmest mulig bruker og gis større oppmerksomhet. Ansvaret for Folkehelse bør legges til 1 departement til tross for sektorovergrepene buskap og bevilges berettigede midler som kommer brukerne til gode i større grad og mindre til etablering av nye koordinatorene og prosjektstillinger uten synlig effekt.
4. Satsing på kultur og idrett for barn og unge bør økes. Størst mulig likebehandling av aktiviteter over hele landet vil gi økt folkehelse og habiliteringseffekt som er avgjørende for det voksne liv. Bevilgninger og satsninger på rettede tiltak for kommende generasjon må være synlige tiltak som kommer barn og unge til gode.
5. Dagens ordninger for voksne og selvhjulpne mennesker økonomisk må trappes ned og erstattes med fremtidsrettede, virkningsfulle tiltak for barn og unge for å hindre spilleavhengighet, overvekt og andre livs-sykdommer som på sikt skaper utfordringer for samfunnet.

Votering (37 representanter tilstede):

Forslag (1) vedtatt med 31 mot 6 stemmer.

Forslag (2) vedtatt med 31 mot 6 stemmer.

Forslag (3) vedtatt med 29 mot 8 stemmer.

Innstillingens forslag til uttalelse satt opp mot forslag (4). Det ble avgitt 31 stemmer for innstillingen og 6 stemmer for forslag (4). Innstillingen vedtatt.

Kultur- og helsekomiteens innstilling vedtatt.

Vedtak:

Fylkestinget vedtar Høringsuttalelse NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014 med vedtatte endringer.

HØRINGSUTTALELSE – NOU 2013:4 KULTURUTREDNINGEN 2014

Forslag til høringsuttalelse på NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014

Fylkestinget i Troms mener utvalget sender et viktig signal om kulturens betydning i seg selv og betydning i samfunnet som helhet ved NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014.

Nasjonale mål for kulturpolitikken

Fylkestinget i Troms stiller seg bak utvalgets definisjon av kjerneverdiene; demokrati, rettferdighet og mangfold, som skal ligge til grunn for kulturpolitikken.

Fylkestinget støtter forståelsen av at samisk kulturuttrykk ivaretas innenfor hele kulturområdet. Vi vil likevel fremheve særskilte utfordringer vedrørende situasjonen til de samiske språkene som utrydningstruede språk. Fylkestinget henstiller om at kulturpolitikken fremover har økt fokus på å styrke samisk språk ytterligere. Et levende samisk språk har vesentlig betydning for identitet og tilhørighet for den samiske befolkningen i Norge, og er en viktig del av vår kulturarv. Troms kan vise til gode resultater på styrking av det samiske språket ved en satsing på samisk kultur. Fylkestinget tilrår en sterkere samhandling mellom Sametinget og

departementene generelt da vi ser at ansvar skyves mellom forvaltningene i stedet for en sterkere felles satsing innenfor fagområder.

Tid for et lokalt kulturliv

Troms fylkesting mener at maktspredning sikrer et friere kulturliv. Landets kulturliv må desentraliseres mer, og kulturmidlene må fordeles bedre.

Fylkestinget ser behov for en sterkere satsing fra nasjonalt nivå, som gir målrettede føringer for et lokalt kulturløft. Satsingene er betinget en økt tverrsektoriell samhandling og dialog på alle forvaltningsnivå. Fagområder og målgrupper som faller innenfor flere sektorpolitiske ansvarsområder må være sikret et felles målfokus, avklart ansvarsområde og innsats fra de respektive departement.

Det er oppsiktsvekkende at regjeringas regionalmelding St. meld. 17 (2012-2013) *Byggje - bu - leve. Ein bustadpolitikk for den einskilde, samfunnet og framtidige generasjonar* alt for lite vektlegger kultursektoren når de sier i meldingen: *Hovudutfordringa for styresmaktene på alle nivå er å medverke til at kommunar og samanhengande bu- og arbeidsmarknadsområde har dei naudsynte føresetnadene for busetjing. Somme føresetnader er grunnleggjande: Tilgang på arbeid, gode tenester, kultur- og fritidstilbod, tilfredsstillande infrastruktur og eit inkluderande og ope samfunn er viktige trekk i attraktive lokalsamfunn. Innsatsen for næringsutvikling og attraktive lokalsamfunn er difor like viktig som før.* Det påpekes riktignok at det er viktig å stille lokaler eller anlegg til disposisjon for lokalt foreningsliv, idretts- og kulturaktiviteter. Utover det nevner meldinga verken lokalt kulturliv, behovet for kulturelle opplevelser, kulturelle møteplasser, idrettslivet eller kulturarbeidsplasser utover det som er relatert til kulturnæringer. Regionalmeldinga viser den manglende dialogen mellom departementene med tanke på at stimulerings- og utviklingsmidlene til kommunene kommer fra Kommunal- og regionaldepartementet. Et lokalt kulturløft forutsetter et felles løft fra flere departement.

Dette står i kontrast til NOU *Kulturutredningen 2014* som har styrking av den kulturelle grunnmuren i kommunene som ett av de nødvendige kulturpolitiske tiltakene. Utvalget mener tida er moden for å *...dreie det overordnede fokus fra nasjonal institusjonsbygging og nasjonale ordninger til kulturpolitiske verktøy som har til hensikt å dyktiggjøre befolkningen for kulturell deltakelse og skapende virksomhet.* Utvalget oppfatter kulturskole, bibliotek, og fritidsklubber som den kulturelle grunnmuren.

Fylkestinget stiller seg bak utvalgets tilråding om at et lokalt kulturløft fremover (jfr. tilråding, samt kap.12 og 15). Kulturskole for alle, satsning på åpne bibliotek som viktig kulturarena og møteplass der folk bor, samt blomstrende kulturaktivitet og frivilliginnsats blant annet i kor og korps, så forutsetter det større oppmerksomhet og mer penger også fra statlig hold. Det er en god investering å styrke grasrotnivå i norsk kulturutøvelse, hvor fundamentet for fremtidas kultur må sikres gode vilkår. Kulturlivet er en viktig faktor i et levende demokrati og danner grunnlaget for attraktivitet, livsglede og utvikling av lokalsamfunnet. Mye av kulturaktiviteten lokalt i dag er drevet av frivillig lag og foreninger og ildsjeler, og et lokalt kulturløft må også omfatte denne gruppen.

Fylkestinget støtter utvalgets ønske om en sterkere satsing på Den kulturelle skolesekken (jfr. kap.11). Innføringen av Den kulturelle skolesekken (DKS) i Troms i 2001 har vært et utelukkende positivt initiativ hvor barn og unge har fått oppleve alle kunstuttrykk av høy profesjonell kvalitet. Den største utfordringen DKS står ovenfor i årene som kommer er de økonomiske forutsetningene for DKS. Ønsker man å opprettholde en ordening hvor fokus skal være å nå alle, samtidig som man skal beholde kvaliteten i ordningen, må bevilgningene til DKS økes betraktelig.

Det er ikke ønskelig å legge DKS-sekretariatet under Rikskonsertene som er skissert som et alternativ, men at det fortsatt ligger under Norsk Kulturråd, som pr i dag har ansvar for de fleste kunst- og kulturuttrykk. Fylkestinget anser dagens desentraliserte styring av DKS som en stor fordel i ordningen da dette tillater lokale tilpasninger som er nødvendig for å ivareta regionenes egen historie og kultur. Troms fylkeskommune har god erfaring med samarbeidet med Norsk Scenekunstbruk, som nasjonal aktør på scenekunst, og deres refusjonsordning og deres system for kvalitetsvurdering innenfor scenekunst. Det kan imidlertid være behov for å se på andre nasjonale aktørene innen de ulike fagområder, for eksempel Nasjonalmuseet. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om økt fokus på dette fremover (jfr. kap.11), men samtidig utfordrer myndighetene til å gå utenfor den modellen som er laget i dag med nasjonale aktører og heller gi fylkesbiblioteket og folkebibliotekene en større rolle innenfor litteraturformidling. Fylkestinget støtter kulturministerens initiativ vedrørende en helhetlig strategi for litteraturtilbudet før sommeren.

Det er nødvendig at man fokuserer på et samarbeid mellom DKS, UKM og kulturskolene. Alle de tre områdene skal i dag være forankret i et lokalt forvaltningsnivå, et nivå som utvalget påpeker har hatt stor grad av nedbygging innen kulturfeltet de senere årene. Å se disse tre ordningene i en tettere sammenheng tror vi vil styrke den kommunale ressursen og den lokale forankringen av de tre ordningene, og at det kan virke positivt i forhold til samhandling mellom grunn- og videregående skole. I tillegg vil et samarbeid gi et kompetanseløft for ressursene i lokalsamfunnet som jobber med samme fokus og målgruppe. Det må understrekes at det er viktig å ivareta de tre ordningenes særegenheter som utvalget påpeker, og som Troms i dag gjør i prosjektet *PANORAMA*, et samarbeid mellom DKS, UKM og kulturskolene. Fylkestinget ønsker et sterkere fokus samhandling (jfr. utvalgets vurderinger i kap.11).

NOUen henviser til Borgen og Brandts evaluering av DKS fra 2006 som påviser ulikheter og spenninger mellom kultursektoren og utdanningssektoren. Slik vi opplever det er dette fortsatt en problemstilling på så vel lokalt som på nasjonalt nivå, og det er ønskelig med en sterkere forankring av Den kulturelle skolesekken også i utdanningsdirektoratet. Dersom den kulturelle skolesekken skal ha en god utvikling må den ha solid lokal forankring, og inngå som en naturlig del av kommunens og skolenes øvrige kunst- og kulturtilbud for barn og unge.

Troms fylkeskommune har gjennom flere år jobbet med fokus på å sikre at elever med funksjonshemninger får fullverdig utbytte av DKS-tilbudet. Det viktigste tiltaket er å tilby produksjoner som er spesielt tilrettelagt for elever som trenger mer forutsigbarhet, roligere rammer, mindre grupper osv. Vi opplever at stadig flere kommuner og videregående skoler melder sin interesse for dette tilbudet. Dette er ofte kostnadskrevenne produksjoner, og det må mer penger til produksjon for økt mulighet for flere tilpassede produksjoner (jfr. kap.11).

Folkebibliotekene er i dag en betydelig arena for kulturlivet lokalt, og har gjennom lang tid vært en sentral institusjon for dannelses- og opplysningsvirksomhet i Norge (jfr. kap.12 og 15). Utvalget fremhever folkebibliotekene som den lokale budsjettaperen, og ytrer stor bekymring for utviklingen innen biblioteksektoren. Deler av bekymringen retter seg mot uklare roller og ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivåene i nasjonal- og folkebibliotekstrukturen. Fylkestinget stiller seg bak utvalgets vurderinger om at strukturene gjør bibliotekvesenet særlig sårbar i henhold til samordning og finansiering, noe Fylkestinget i Troms også fremhevet under høring av Bibliotekloven i 2012. Det er ønskelig med mer forpliktende samarbeid på tvers av forvaltningsnivåene, samt at det utvikles felles infrastruktur og utviklingsstrategier for biblioteket. En utvikling på disse områdene vil også i større grad sikre at den nasjonale politikken er relevant i forhold til lokale behov.

Bibliotekene i Troms har holdt et forholdsvis høyt nivå i forhold til landet for øvrig gjennom stor grad av utviklingsarbeid og dermed tilgang til eksterne prosjektmidler. Det må likevel sikres en grunnfinansiering. Fylkestinget har allerede i sak 22/13 sagt: *Fylkestinget viser til NOU 2013:4 som sier at bibliotekene åpenbart er underfinansiert og nedprioritert. Fylkestinget ber derfor om et løft til kommunene og fylkeskommunene knyttet til folkebibliotekene.*

Utvalget slår fast at folkebiblioteket som kulturell arena er unik i sin lave tilgjengelighetsterskel. Utvalget understreker at et viktig element i utviklingen av folkebiblioteket som møteplass og formidlingsarena, er utviklingen av digital infrastruktur og e-bokutlånstilbudet. Fylkestinget støtter vurderingen fra utvalgets side om at de digitale satsinger som har vært ikke har holdt et høyt nok ambisjonsnivå for å holde tritt med tempoet i utviklinga. Det knyttes forventinger til et langt større fokus i fremtidens kulturpolitikk på utfordringene i digitaliseringen av kulturlivet, ikke bare for formidlingssida og rettighetsavklaringer, men digitale strukturer som legger til rette for produksjon for hele feltet. Det er vesentlig at ansvaret for fremdrift innen dette arbeidet legges til nasjonalt nivå.

Fylkestinget i Troms har allerede i tidligere sak 22/13 sagt:

1. *Fylkestinget ber kulturdepartementet bidra til at e-bøker i folkebibliotek kan forvaltes av flere kommuner i fellesskap, også i fylkesomfattende samarbeid.*
2. *Fylkestinget ber Kulturdepartementet ta et større ansvar for å sikre utlånstilbudet av e-bøker i folkebibliotekene, inkludert forhandlinger om rettighetsavklaringer*

I tillegg er det viktig at ansvaret for fjernlånsamarbeidet blir plassert. I forslag til ny biblioteklov er det ingen som fått et slikt lovpålagt ansvar, og man står i fare for at samarbeidet smuldres opp. Fylkestinget ser for seg at ansvaret for litteraturforsyninga, både digitalt og analogt, og for lånesamarbeidet i fylket fortsatt skal ligge på et fylkeskommunalt forvaltningsnivå.

Det er økende interesse i kunst- og kulturfeltet for det digitale landskapet som former seg rundt oss. Kulturutredningen 2014 tar i liten grad for seg digitale problemstillinger for hele feltet. Fylkestinget ser behovet for en tydeligere nasjonal strategi for hele kulturfeltet som kan være førende for den teknologiske tilpasningen og utviklingen i forhold til kunst og kultur, både i henhold til digital infrastruktur, formidling og produksjon. Fremtiden er digital, og det vil være store tilbakesteget for norsk kunst- og kulturliv om det fra nasjonalt nivå ikke legges tilrette for at aktørene følger utviklingen. Det er også en demokratisk utfordring og en utfordring for kompetansesamfunnet om den nyeste kompetansen eller trender ikke er tilgjengelig for aktørene og allmennheten.

Museumsreformen var en stor organisatorisk endring av museumslandskapet i Norge. NOUen fremhever digital formidling som en viktig ny satsing på museumsfronten. At museene har ansvar for en stor del av vår verdifulle bygningsarv uten å ha økonomi til å ta vare på den, er imidlertid et stort problem i dagens museumsverden. Digital formidling er allerede på god vei inn i museene og i kulturminnevernet. Det er nå et stort behov for et løft for den museale bygningmassen - en vesentlig del av vår felles kulturarv.

I et lokalt kulturløft forventes det tiltak for å sikre viktige lokale møteplasser. Kirkene er offentlige møteplasser og en del av den nasjonale kulturarven. Over hele landet står kirkebygninger og lider under manglende vedlikehold. Kommunene makter ikke å prioritere dette innenfor egne stramme økonomiske rammer. Det trengs løft fra nasjonalt nivå for å få kirkenes tilstand opp på et vedlikeholdsnivå som kommunene kan make å følge opp.

Samtidig er det behov for en egen nasjonal satsing for opprustning av kirkebygg med en særlig arkitektonisk og kulturhistorisk verdi. Kulturminnefondet har ikke midler til å ivareta

det store etterslepet og kostnadene knyttet til å ivareta denne viktige bygningsarven. Det bør etableres et statlig program for å sette i stand og ta vare på de verneverdige kirkebygningene, utover rentekompensasjonsordningen for kirkebygg fra middelalderen. Programmet må også omfatte verneverdige kirker utenom de som er automatisk fredet eller listeført hos Riksantikvaren.

Det er viktig å finne gode metoder for å løfte lokalt kulturliv med en samlet kompetanse. Styrking av den kulturelle infrastrukturen lokalt er en av drivkreftene bak Troms fylkeskommunes prosjekt *Rom for Kultur 2013 – 2015* og *Bibliotekrom i Troms*. Vi ser at vår regions spredte bosetting og små lokalsamfunn ikke på egen hånd har kapasitet og ressurser til å gjøre nødvendige løft for å følge opp de nasjonale intensjonene. Prosjektene er et initiativ fra Troms fylkeskommune for å styrke lokal infrastruktur gjennom kompetanse og økt samhandling mellom offentlig, profesjonell og frivillig kulturliv, samtidig som det har fokus på arenautvikling. Prosjektene skal utfordre til nye modeller for samhandling og sambruk tilpasset forutsetninger og behov i hvert enkelt lokalsamfunn, og det skal stimulere til økt samhandling mellom kommunen og fylkeskommunen (jfr. utvalgets vurdering kap.12) og mellom aktørene i kulturlivet. *Å styrke den kulturelle infrastrukturen er å styrke demokratiet* heter det i NOU'en.

Fra kulturell infrastruktur til kulturelt innhold og kunstnerisk kvalitet

Troms har kulturinstitusjoner som besitter høy kompetanse. Norsk Kulturindeks 2012 viser at Troms er på topp i uttelling på statlige midler innenfor scenekunst. Oppbyggingen av nye Hålogaland Teater, både bygningsmessig og infrastruktur/personell er en betydelig faktor bak tallene. Slik sett stemmer utvalgets konklusjoner om nasjonal kulturbygging og infrastruktur også i Troms (jfr. kap.13), og ønske om en fokusdreining mot innhold, produksjon og publikum. Det må likevel poengteres at en kulturell infrastruktur som menes her ikke har nådd et tilfredsstillende nivå i hele Troms.

Det er ønskelig at det ved kulturinstitusjoner også i Troms søkes nye modeller for å arbeide frem økt bevissthet og eierskap til institusjonenes samfunnsoppdrag, og at dette gjøres i dialog med fagfeltet og publikum. Fylkestinget støtter utvalgets tilrådinger om mer fleksibel drift, som vil øke institusjonenes mulighetsrom og gjøre dem i bedre stand til økt samhandling med det frie feltet og publikum, samt muligheten for å benytte deres kompetanse også på lokalt nivå. Økt krav til samfunnsoppdrag og – ansvar, bør ses i sammenheng med at institusjonene i større grad resultatmåles etter utført samfunnsoppdrag i fremtiden, sammen med kvalitativ resultatvurdering.

Fylkestinget ønsker å vektlegge et større mangfold i struktur og tenkning på hvordan vi organiserer virkemidlene i landet opp mot politiske mål og tiltak. Geografien og demografien er de største utfordringene i Troms, som i de fleste delene av landet. Med et relativt lite marked og store avstander må kunstneriske produksjonsmiljøer og institusjoner, både regionale og nasjonale, sikres forutsigbare rammer. Samtidig må det jobbes smartere og utarbeides nye arbeidsprosesser.

Fylkestinget i Troms savner en uttalt oppmerksomhet om billedkunstnerens kår. Selv om mange kunstnere har etablert egne foretak, blir selv de beste hengende etter i den gjennomsnittlige lønnsutviklingen i landet. Det er for få og ikke for mange arbeidsstipend og stipend for etablering etter endt utdanning. Å styrke innkjøp av norsk samtidskunst og øke utstillingshonorarene kan være andre nærliggende tiltak for et kunstnerløft.

Fylkestinget vil trekke frem Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge (LiNN) som et godt eksempel på å organisere profesjonell musikk, gjennom en struktur og bruk av virkemidlene som er ressursbesparende, og som harmonerer med tenkningen i utredningen om at institusjonene har et bevisst forhold til sitt samfunnsoppdrag. LiNN har i mer enn 30 år gitt

folk i de tre nordligste fylkene unike musikalske opplevelser av fremragende kvalitet der de bor. I en region med utfordrende infrastruktur er LINN helt essensiell for å oppnå dette, og bare i 2012 var det over 80.000 publikummere. Strukturen gir rom for fleksibilitet samtidig som man kommer nær den enkelte arrangør og sitt publikum. Nærheten og fleksibiliteten er særs viktig for mindre steder som ikke har et profesjonelt arrangørapparat. Desentraliserte modeller har en fornuftig effekt for vår region, og Fylkestinget stiller seg bak forslag om opprettholdelse av desentraliseringsmodellen i flere kulturfelt. Innen musikk ser man mulighet for at modellen kan videreutvikles og styrkes i sammenheng med tilveksten av regionale ressurscenter innen flere fagområder, slik man ser innen jazzfeltet. Det betyr at Folkemusikk Nord og Kompetansesenter for rock i Nord-Norge må få denne statusen, og at det videreføres satsingen på Rytmask kompetansenettverk (RYK)

To andre eksempler fylkestinget vil trekke frem er RYK og Rad Art – nettverk for fri scenekunst i Troms. RYK kom best ut av utredningsarbeidet som ble gjort nasjonalt på de rytmiske kompetansenettverkene i Norge. RYK har tillit i miljøene og fremstår koordinerende med sin kompetanse når større satsinger iverksettes, noe som er avgjørende for et løft. Et eksempel på et tiltak fra RYK er at man så at landsdelen har en sterk film- og musikkbransje i utvikling, men at det var liten kontakt mellom miljøene. Ved å sette to bransjer sammen fikk man felles prosjekter som begge miljøer fikk gevinst av, eksempelvis musikkvideoproduksjoner.

Rad Art– nettverk for fri scenekunst i Troms er en plattform for enkeltkunstnere i et tverrfaglig felt. De skaper aktiviteter gjennom samarbeid, og skaper prosjekter som kunstnerisk, organisatorisk og økonomisk fremmer og styrker den frie scenekunsten i regionen, for eksempel felles markedsstrategi. Fylkestinget mener LINN, RYK og Rad Art er gode modeller som må støttes.

Fylkestinget støtter utvalget i at det må være en prioritert oppgave innenfor filmpolitikken i årene som kommer og bygge opp bærekraftige og stabile miljøer utenfor Oslo (jfr. utvalgets vurdering kap.12). I vårt innspill til *Veiviseren* (St.meld. nr. 22 (2006-2007) forutsatte vi at den statlige filmpolitikken tilrettelegger virkemiddelsystem som både fremmer en regional filmsatsing, samt sikrer midler til filmtiltak rettet mot barn og unge, ivareta den samiske kulturturen, støtte til filmfestivaler, cinematek og støtten til bygdekinoen og filmklubber. I Troms helhetlige filmsatsing er det lagt vekt på filmtiltak til barn og unge gjennom film i Den kulturelle skolesekken, filmfestivaler og Filmveksthuset Tvibit. Regionen har aktive og robuste aktører; Filmveksthuset, Cinemateket i Tromsø, Nordisk Ungdoms Filmfestival (NUFF) og Tromsø Internasjonale Filmfestival(TIFF) - som sikrer tilgang på film, fremmer aktivitet med film og ikke minst formidling av film. Den synkende tendensen på midlene i *Norsk kino- og filmfond* gir en redusert finansieringsevne og det bekymrer Fylkestinget i Troms. Vi forventer at staten sikrer en forutsigbarhet i tilgang på midler til overnevnte områder og aktører. Da oppnår vi også de filmpolitiske målene som var lagt i *Veiviseren* (St.meld. nr. 22 (2006-2007)).

Kunnskapsbasert kulturpolitikk

Det er avgjørende å styrke forskningsinnsatsen på det kulturpolitiske området for å kunne løse utfordringene vi står overfor, blant annet med hensyn til å oppnå økt produksjon og publikumsopplutning, oppfølging av kvalitetsmålet og et mer inkluderende kulturliv. Det vises til Grund-utvalgets rapport *En kunnskapsbasert kulturpolitikk*. Rapporten peker på et forsømt felt, kulturpolitisk relevant forskning har vært altfor lite vektlagt i Norge. Det er bra at Kulturdepartementet har tatt initiativ til å endre dette. Det mangler likevel et regionalt og lokalt perspektiv i rapporten. Politikktutviklingen på kulturfeltet skjer ikke bare på statlig plan. Kulturdepartementet må ta sitt brede sektoransvar på alvor og inkludere forvaltningsnivåene i sin forskningspolitikk. For å sikre kvalitet, levende diskusjoner og godt omdømme er det viktig å forhindre at kulturforskningstiljøene blir for snevre. Utviklingsarbeid bør vektlegges

på linje med grunnforskning og anvendt forskning, og at de regionale forskningsfondene vurderes brukt i FoU-arbeidet innenfor kulturfeltet.

Kulturpolitikkenes sektoransvar

I forhold til utvalgets forslag om flytting av saksområder mellom departementene, ser vi at enkelte fagområder har en positiv effekt ved å ha aktiviteter tilknyttet ulike politiske sektorområder. Det gjelder både med tanke på ulike støtteordninger, men like viktig er den kompetansen som ligger i de ulike faginstansene i departementene og deres underliggende institusjoner. Vi ser særlig positiv gevinst innen internasjonal kulturutveksling, hvor Utenriksdepartementet bidrar på en god måte å sikre en bred internasjonal kontaktflate for kulturaktørene.

Fylkestinget ser at den store utfordringen ligger i at departementene ikke har tilstrekkelig samhandling seg imellom, dialogen må forsterkes. Økt samhandling og felles målfokus vil være hensiktsmessig og har klare positive konsekvenser for målgruppa, organisatorisk, faglig og økonomisk. Eksempel her vil være en tettere kommunikasjon mellom Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet når det gjelder Den kulturelle skolesekken, folkebibliotek og skolebibliotek, og mellom Kulturdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Miljøverndepartementet når det gjelder museene.

Kulturpolitikkenes lovgrunnlag

Fylkestinget støtter utvalgets forslag om å ta kultur inn i Plan- og bygningsloven (jfr. tilrådingene kap.16). Kulturloven er i dag kun en generell lov. For å sikre og styrke kulturfeltets plass i kommunal kulturforvaltning, vil dette være et ønsket grep å utvikle planstrategier for kulturområdet. Det vil gi lokalt kulturliv et løft da det forplikter prioriteringer og satsinger i kultursektoren på lik linje som de andre sektorene. Da vil både Plan- og bygningsloven, Kulturloven og Folkehelseloven gi en innfallsvinkel til å forankre folkehelse- og kulturarbeid i fylkes- og kommuneplaner og til å ta i bruk både tradisjonelle og nye kulturarenaer for å fremme kultur og folkehelse. Offentlige institusjoner og tiltak som bibliotek, museer, kulturskoler, kulturhus, kino, kulturdager, markedsdager med mer er alle eksempler på møteplasser. Deltakelse i kulturaktiviteter og kunst- og kulturopplevelser er verdifulle virkemidler i folkehelsearbeidet og i forebyggende helsearbeid, samtidig som økt kultursatsing i kommunene bidrar til livskvalitet og samvær, som igjen spiller en viktig rolle i utviklingen av gode lokalsamfunn. Dette tydeliggjøres også i den nylig fremlagte Folkehelsemeldinga *God helse – felles ansvar* Meld. St. 34.

En bærekraftig kunstnerpolitikk

Kulturutredningen slår fast at det har vært stagnasjon i utviklingen av kunstnerens levekår etter 2005 (jfr. kap.11). Rad Art – nettverk for fri scenekunst i Troms la 4. mai 2013 frem resultatene av *Tallenes Tale*, en undersøkelse om levevilkår for den frie scenekunsten i Troms. Resultatene viser utfordringene knyttet til levevilkår for kunstnere, lav inntekt, høy aktivitet og kreativitet. Drivkraften er skaperglede, ikke rikdom eller berømmelse. Fylkestinget støtter utvalgets tilråding om klarere politiske grep for å møte utfordringene knyttet til kunstnerens levekår. Troms har i sin vedtatte Handlingsplan for Visuell kunst 2011-2014 fokus på å stimulere til gode produksjons- og arbeidsvilkår for kunstnere. Vi viser også til Meld. St. 23 Visuell kunst hvor det allerede ligger gode føringer for satsinger innen det visuelle feltet, og at tiltakene i denne må følges opp. Kompetansemiljøet i Troms står for en bredde i det visuelle kunstfeltet på det kunsthistoriske, innen forskning, utdanning og er en arena for produksjon og formidling av nyskapende visuell samtidskunst. Outsider Art er endel av dette helhetsbildet. Dette er ny tenkning i Norge, men vi må sikre at også denne gruppen får sin plass innenfor det visuelle kunstfeltet, slik det har sin plass i Europa og USA. Fylkestinget ser det som viktig at Trastad Samlinger videreutvikles til et nasjonalt kompetansesenter for Outsider Art.

Kulturelt medlemskap

Fylkestinget stiller seg bak utvalgets konklusjoner om at kulturelt mangfold bør være en selvfølgelig del av det offentlig finansierte kulturlivets virksomhet, og ligge i grunnen for all kulturpolitikk (jfr. kap. 11). Utredninga redegjør for at det lokale kulturlivet kan bidra både til identitetsbygging, fellesskap, opplevelser, mestring, utvikling, trivsel, mening, læring og integrering over både kulturelle, sosiale og aldersmessige grenser. Troms fylkeskommune påpekte også dette i sine høringsinnspill til NOU 2011:14 Bedre Integrering. Som utvalget peker på er det imidlertid et stykke igjen til kulturpolitikken på dette området når sine mål, selv etter stor satsing på mangfold og inkludering siden 2005. For Troms sin del betegnes feltet av mye gjennomtrekk og små miljøer. Det betyr gjentagende grunnopplæring og liten deltagelse fra innvandrerbefolkningen i de ulike kulturtilbudene. Sosioøkonomiske forhold styrer i stor grad kulturdeltakelsen, og tilrettelegging og tilgjengelighet til kulturtilbudet for å jevne ut sosiale ulikheter må i større grad settes på dagsorden. Fylkestinget støtter opp under at dette arbeidet er viktig å videreføre også i kulturpolitikken fremover, med vekt på lavterskel tiltak innen deres egne arenaer så vel som fellesarenaene i det lokale kulturlivet.